

עמו אנוכי

החייל החרדי והקהילה

אחריות . התמודדות . שליחות

מסמך המלצות וסיכום כנס

הקהילה החרדית תשכ"ה

מנדל MANDEL

מכון מנדל למנהיגות Mandel Leadership Institute

תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

כתיבה ועריכה

הרב ד"ר אביעד יחיאל הולנדר

ייעוץ מקצועי

ד"ר נעמי פרל

עיצוב

פולי שרונוב

צילום:

סימנים

לברורים ומידע נוסף ניתן לפנות אל

מוביל התהליך במכון מנדל

אביעד הולנדר

נייד: 052-9462540

דוא"ל: ahollander@mandel.org.il

כל הזכויות שמורות לקרן מנדל-ישראל.

אין להעתיק מסמך זה, לשכפלו, לצלמו, להקליטו, לתרגמו, לאחסנו במאגר מידע או להפיץ אותו או קטעים ממנו בשום אופן ובשום אמצעי - אלקטרוני, אופטי או מכני (לרבות צילום, הקלטה, אינטרנט ודואר אלקטרוני), ללא אישור בכתב מהמוציאים לאור.

ניסן תשפ"ה | אפריל 2025

עמו אנוכי

החייל החרדי והקהילה

אחריות . התמודדות . שליחות

מסמך המלצות וסיכום כנס

הקהילה החרדית תשכ"ה

מנדל MANDEL

מכון מנדל למנהיגות Mandel Leadership Institute

תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

המאמצים שנעשו בשנים האחרונות לגיוס חרדים לשירות משמעותי בצה"ל קיבלו רוח גבית עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". עם זאת, עדיין יש פער מהותי בין הציבור החרדי לשירות הצבאי. פער זה אפשר לבחון מכיוונים שונים, ובהם אתיים, תורניים, חברתיים ומעשיים.

כנס "עמו אנוכי – החייל החרדי והקהילה" התקיים במכון מנדל למנהיגות בכ"ג באדר תשפ"ה, 23 במרץ 2025. הכנס נערך מתוך הבנה שהחיבוק המשפחתי והמעטפת הקהילתית חיוניים להצלחת המתגייסים ולשמירת זהותם החרדית במהלך השירות הצבאי, ותורמים במידה ניכרת גם לבני משפחותיהם. **הכנס ביקש לקדם שיח פנים-קהילתי בשאלת אחריותה של הקהילה כלפי המתגייסים ומשפחותיהם, ולתרום לשיח בציבור החרדי באופנים הבאים:**

את הכנס, שבו השתתפו כ-140 אנשי חינוך ורווחה לצד פעילים חברתיים מן הקהילה החרדית ומחוצה לה, פתחה **ד"ר נעמי פרל, מנהלת תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית**, והסבירה את המוטיבציה לקיומו:

"אנחנו נראה בשנים הקרובות יותר ויותר חיילים חרדים, ויש לנו אחריות כלפיהם. שתהיה להם קהילה שאוהבת אותם, לא שדוחה אותם. שיהיו תמיכה וליווי למשפחות שלהם, שהחייל החרדי יחזיק בסיף, אך קולו, בכל זמן ובכל מצב יהיה קול יעקב, וידיו לעולם לא יהיו ידי עשו. שלא תהיה שנאה בין לומדי התורה לאוחזי החרב, אלא שיהיו אוהבים זה את זה. אנחנו חייבים לקחת אחריות. זה מורכב, ואפילו קשה. אך זה הכרחי. ובעזרת השם נצליח".

אחריה נשא דברים **משה ויגדור, מנכ"ל קרן מנדל-ישראל**, והבהיר שאין בכוונת הקרן להביע עמדה ביחס לשאלות הפוליטיות שנוגעות לגיוס בני הקהילה החרדית. מטרת הקרן, אמר, לסייע לגורמים בתוך הקהילה החרדית לתמוך ולסייע למי שהתגייסו או עומדים להתגייס לשירות הצבאי.

שני רבנים המובילים את ישיבות ההסדר החרדיות בירכו בכנס. **הרב דוד לייבל, נשיא "אחוות תורה"**, דיבר על הערך הדתי והמוסרי שיש בגיוס לצבא, והביע הכרה בכך שצה"ל אינו פועל לחילון החרדים: "קיים חוסר אמון עמוק בין המגזר החרדי לצה"ל – מרבית ההבטחות שניתנו לאורך השנים לא קוימו. לא בגלל כוונה לחלן, אלא משום שהמפקד בשטח לא תמיד הבין את הרגישות והחשיבות". הרב לייבל קרא לעיגון פקודות מטכ"ל שיסדירו את תנאי השירות של בני הקהילה החרדית ומיסוד ועדת רבנים שתעקוב אחר מימושו כחלק מצעדי בניית האמון. **הרב כרמי גרוס, ראש ישיבת "דרך חיים"**, אמר "כולם מדברים על כמה צה"ל והמדינה צריכים את המגזר החרדי – אבל המבחן האמיתי הוא לשאול: עד כמה המגזר החרדי צריך את צה"ל? כי בלי אחדות – אין שכינה".

תוכנית הכנס

מושב כותח: השירות הצבאי והחייל החרדי - שליחות, אתגר והתמודדות

הנחיה: ד"ר נעמי פרל, מנהלת תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

מר משה ויגדור, מנכ"ל קרן מנדל-ישראל

הרב דוד לייבל, נשיא "אחוות תורה"

הרב כרמי גרוס, ראש ישיבת ההסדר החרדית "דרך חיים"

הרב ד"ר אביעד הולנדר, עורך ספר "השתדלות ובטחון"

סליחה ששאלתי - מבטים ועדויות של חיילים חרדים, סרט

תת אלוף שי טייב, ראש חטיבת תכנון ומנהל כח האדם

שלושה שותפים בחייל: המשפחה, הקהילה והצבא פאנל בהנחיית **מיכאל שמש**, כאן 11

הרב יוסף מילה, ראש בית המדרש ישיבת "דרך חיים", גן יבנה

גב' דגנית כחימא, אשת אברך, אם ללוחם בגדוד "נצח יהודה"

סא"ל אביגדור דיקשטיין, ראש ענף חרדים באגף כח האדם

מושבים מקבילים – קבוצות חשיבה ופעולה

חיזוק תחושת השייכות ביחידה
בהובלת רס"ן (מיל.) יוסי לוי, מנכ"ל "נצח יהודה"

חיזוק תחושת השייכות בקהילה
בהובלת הרב בצלאל כהן, ראש בית מדרש
למנהיגות תורנית "אנשי חיל"

בניית יסודות תורניים לשירות הצבאי,
בהובלת הרב ד"ר בניהו טבילה,
תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה
החרדית, ומנהל חינוכי בישיבת ההסדר
החרדית "משמר התורה"

הצבא ומשפחת המשרת הנגשת מידע
ובניית אמון
בהובלת סרן (מיל.) עו"ד משה תורג'מן,
מיוזמי תחל"ס – תוכנית חרדים לסדיר

בשערי האזרחות לימודים, מקצוע וחיים
אישיים
בהובלת גב' אתי מלר,
יחידת הבוגרות והבוגרים, קרן מנדל-ישראל

בניית יסודות רוחניים ונפשניים
לשירות הצבאי
בהובלת הרב שניאור רוכברגר,
ממונה חינוך חברתי קהילתי במחוז החרדי

תמיכה במשפחת המשרת – רגשית,
רוחנית ומעשית
בהובלת גב' פייני סוקניק,
מייסדת "חסד של אמת" ו"באשר תלכי"

במושב הפתיחה **הושק הספר "השתדלות ובטחון" שערך הרב ד"ר אביעד הולנדר, מוביל הפעילות בשדה של תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית.** בספר מלוקטים קטעי אומר ודברים מכתביהם של ראשי ישיבות ופוסקי הלכה, אדמו"רים ומקובלים, אשר מביעים את חובת הכרת הטוב לחיילי צה"ל והערכה חיובית לשירות הצבאי בכלל ולנופלים במערכות ישראל בפרט. הולנדר שיתף את באי הכנס בכוונה שעמדה בבסיס עריכת הספר: הצגת משנה חרדית אוהדת-גיוס אשר תוכל לשמש משאב מוטיבציוני לחיילים החרדים.

תת-אלוף שי טייב, ראש חטיבת תכנון ומנהל כוח האדם בצה"ל, הציג את התובנות של אגף כוח האדם והתפיסה האסטרטגית בנוגע לשירות בני הקהילה החרדית בצה"ל.

"עוד לפני המלחמה, ומאז שנפתחה ביתר שאת, אנו עוסקים בגיוס ובשילוב חרדים מתוך כוונה להבין איך מבצעים את התהליך בצורה נכונה ומוצלחת יותר. העיסוק אינו רק באיך אוכפים ובכמה צווים ייצאו, אלא גם ובעיקר בשאלה איך מייצרים את התנאים ומשפרים את עצמנו ואת התוצאה בקצה".

אמר, והדגיש את חשיבות המשימה והשלכותיה בטווחי זמן שונים: "הצורך הביטחוני גדול ביותר והוא בראשית הצירים. גם עמידה ביעדים הראשוניים שהוצבו לא תמלא את כלל הצרכים הדחופים, אולם יעד של גידול בגיוס של כמעט פי שלושה בשנה אחת הוא מאתגר ביותר, ועמידה בו תניב תפוקה מבצעית משמעותית בטווח הקצר ותייצר את התשתית לצמיחה בטווח הארוך".

בדבריו ניכרה הרצינות שבה הוא וצוותו פעלו לגיבוש תפיסה וגישה בסוגיה חברתית בעלת חשיבות מהמעלה הראשונה, ובכך ניתנה הזדמנות להציץ אל מאחורי הקלעים של הדיווחים החדשותיים בסוגיה הבוררת.

קולם של החיילים החרדים נשמע – ללא תיווך של עיתונאים, פוליטיקאים או רבנים – **בסרט "סליחה ששאלתי"**, שנערך על-ידי הולנדר ואומץ על-ידי חיל החינוך והנוער לשם הכנת המפקדים שיפקדו על הכשרות של חיילים חרדים. בסרט מרואיינים חמישה חיילים חרדים שהשתחררו מצה"ל, והם משתפים את הצופים באתגרים הרוחניים שבשירות הצבאי, לצד רגעי ההתעלות ותחושות הסיפוק והמשמעות שחוו בשירות.

בפאל שהנחה העיתונאי **מיכאל שמש,** חרדי בעצמו וכתב בתאגיד השידור "כאן", שיתפה **גב' דגנית כחימא, אם ללוחם חרדי הנשואה לאברך,** באתגרים המשפחתיים מול בחירתו לשרת בצבא:

"המשבר שהמשפחה חוותה מהרגע שהילד החליט היה עצום, כי בכלל לא ידענו איך להכיל את המהלך הזה, מאיפה זה בא בכלל. זה לא רק אתה והילד שלך אלא אתה וקהילה, אתה והעמית שלך. מצד אחד אתה נלחם להכניס ילד אחד לישיבה, ילד קטן יותר שהוא ממש אדוק ולא נוגע בזקן וממש ממש אומר 'נמות ולא נתגייס', ומצד שני אתה נלחם בשביל הילד שלך שמחליט להתגייס".

הרב יוסף מילר, ראש בית המדרש של ישיבת ההסדר החרדית "דרך חיים", הציג את עמדתו הרבנית ותפיסתו בדבר שילוב של לימוד תורה ושירות צבאי כפי שבאה לידי ביטוי בישיבתו, **וסגן אלוף אביגדור דיקשטיין, ראש ענף חרדים באגף כוח האדם,** הסביר על המהלכים המעשיים שנוקט הצבא כדי לספק לחיילים החרדים אקלים רוחני ותרבותי שהולם את בית גידולם.

משתתפי הכנס התחלקו לקבוצות דיון, ובהן עסקו לעומק בסוגיות המרכזיות שעלו לאורך היום. כל קבוצה התמקדה בהיבט אחר של אתגרי השילוב, המנהיגות והקהילה, במטרה לגבש כיווני פעולה להמשך הדרך: בניית יסודות תורניים ונפשיים לשירות הצבאי, חיזוק תחושת השייכות בקהילה וביחידה הצבאית, ליווי החייל לקראת שחרורו מהשירות וחזרתו לשורות הקהילה, בניית אמון עם משפחות החיילים ותמיכה קהילתית במשפחת החייל בהיבטים רגשיים, רוחניים ומעשיים.

במסמך זה מסוכמות התובנות העיקריות שעלו בכנס, לצד אתגרים שסומנו ודרכי פעולה שהציעו המשתתפים והמשתתפות בכנס, מתוך שאיפה ליצור שיתופי פעולה ולקדם פעולות מעשיות.

סא"ל

אביגדור דיקשטיין

ראש ענף חרדים
באגף כח האדם

הרב

יוסף מילר

ראש בית המדרש
ישיבת "דרך חיים",
גן יבנה

גב'

דגנית פחימא

אשת אברך,
אם ללוחם בגדוד
"נצח יהודה"

מר

מיכאל שמש

כאן 11

בכנס "עמו אנכי – החייל החרדי והקהילה" שהתקיים במכון מנדל למנהיגות בכ"ג באדר תשפ"ה, 23 במרץ 2025, השתתפו כ-140 אנשי חינוך ורווחה לצד פעילים חברתיים מן הקהילה החרדית ומחוצה לה.

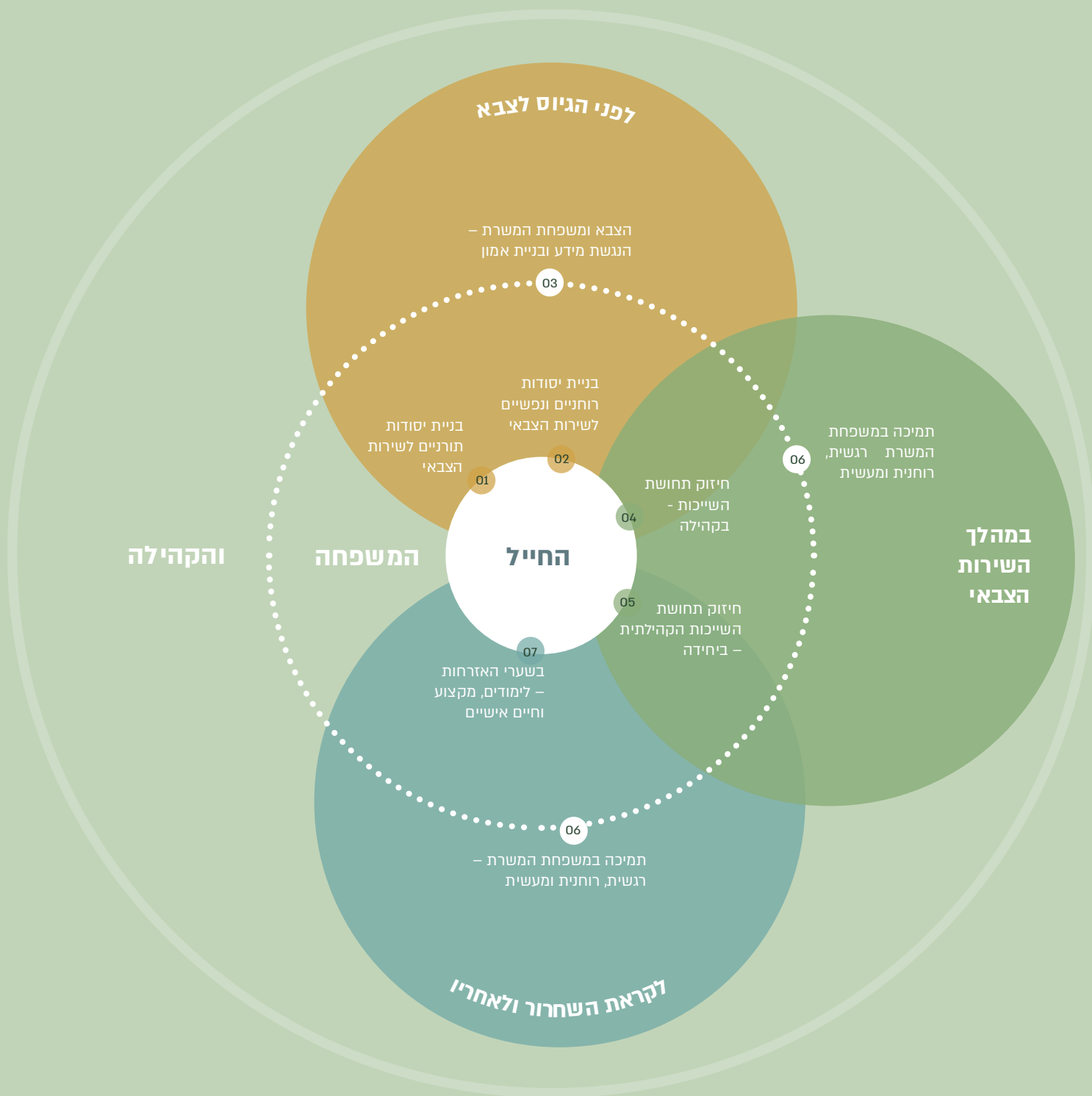
הכנס ביקש להפנות את המבט אל אחריותה של הקהילה החרדית לספק מעטפת רוחנית ומעשית לחייל החרדי ומשפחתו, ולבחון דרכים למימוש אחריות זו.

משתתפי הכנס התחלקו לקבוצות דיון, ובהן בחנו את המעטפת הנדרשת לחייל ומשפחתו – לפני הגיוס, במהלך השירות הצבאי ובחזרה לאזרחות, בואכה שירות המילואים לאורך שנים. כל קבוצה התמקדה בהיבט אחר של אתגרי השילוב, המנהיגות והקהילה, במטרה לגבש כיווני פעולה להמשך הדרך: בניית יסודות תורניים ונפשיים לשירות הצבאי, חיזוק תחושת השייכות בקהילה וביחידה הצבאית, ליווי החייל לקראת שחרורו מהשירות וחזרתו לשורות הקהילה, בניית אמון עם משפחות החיילים ותמיכה קהילתית במשפחת החייל בהיבטים רגשיים, רוחניים ומעשיים.

בתקציר זה מופיעות התובנות העיקריות שעלו בדיוני הקבוצות, ובהמשך החוברת מופיע גם פירוט של אתגרים ודרכי התמודדות עמם.

"אנחנו נראה בשנים הקרובות יותר ויותר חיילים חרדים, ויש לנו אחריות כלפיהם. שתהיה להם קהילה שאוהבת אותם, לא שדוחה אותם. שתהיה תמיכה וליווי למשפחות שלהם, שהחייל החרדי יחזיק בסיף, אך קולו, בכל זמן ובכל מצב יהיה קול יעקב, וידיו לעולם לא יהיו ידי עשו. שלא תהיה שנאה בין לומדי התורה לאוחזי החרב, אלא שיהיו אוהבים זה את זה. אנחנו חייבים לקחת אחריות. זה מורכב, ואפילו קשה. אך זה הכרחי. ובעזרת השם נצליח".

ד"ר נעמי פרל, מנהלת תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

בניית יסודות תורניים לשירות הצבאי דיון בהובלת הרב ד"ר בניהו טבילה

הדיון עסק בהיבטים התורניים של הכנת בני הנוער החרדי לשירות צבאי. היסודות התורניים המוקנים לבחור החרדי בשנות חינוכו מוכוונים לחיי הישיבה והקהילה, ואינם מותאמים להתמודדויות שהשירות הצבאי מזמן. חשוב שבחורים המתגייסים לצה"ל יעשו זאת מתוך תחושת שליחות וערך, ולא מתוך תחושה של "ברירת מחדל". זהו ארבעה היבטים עיקריים להכנה: תורני (תפיסה של אחריות), התנהגותי, הלכתי ורוחני. הודגש הצורך בפיתוח תפיסה של אחריות ומעורבות, אשר אינה מקובלת בשיבות החרדיות, אך גם אינה יכולה להתבסס על המשנה הדתית-לאומית.

לפני הגיוס לצבא | החייל

בניית יסודות רוחניים ונפשיים לשירות הצבאי

דיון בהובלת הרב שניאור רוכברגר

בחברה שאינה חרדית, ההכנה לשירות הצבאי מתחילה מגילאים צעירים ביותר, ואילו הבחור החרדי חסר הכנה לצבא. לצד פערים בהכנה התורנית שלו, אין לו תפיסה ערכית תומכת שירות, והוא לא רכש מיומנויות אישיות וכישורים חברתיים שמתאימים לאתגרי השירות. הקשיים בתחומים אלה עלולים להשפיע גם על קיום אורחות החיים החרדיים שלו. פיתוח שפה ערכית המעצימה את תחושת האחריות וההערכה העצמית והחברתית לשירות הצבאי, תוכל להתקיים במוסדות החינוך ובמסגרות בלתי פורמליות.

לפני הגיוס לצבא | החייל

הצבא ומשפחת המשרת: הנגשת מידע ובניית אמון

דיון בהובלת סרן (מיל) עו"ד משה תורג'מן

אחד המרכיבים המשפיעים על ההחלטה להתגייס או לתמוך בבחירה זו הוא מרכיב האמון במסגרת הצבאית – האמון ברצונה ובכוחה לסייע לחייל החרדי לשמור על זהותו החרדית ולקיים אורח חיים חרדי. לתחושת חוסר האמון תורמת אי-היכרות עם המערכת הצבאית, וזו גוררת בעקבותיה אי-הבנה של החלטותיה. חשיפה למאמצי צה"ל לשימור הזהות והנכחה של הצלחות תתרום לתחושת המסוגלות האישית של המתגייסים ולאמון במערכת הצבאית.

לפני הגיוס לצבא | המשפחה והקהילה

חיזוק תחושת השייכות – בקהילה

דיון בהובלת הרב בצלאל כהן

תחושת השייכות של החייל החרדי לקהילה החרדית אינו תלוי רק בחוויותיו האישיות, אלא בתחושתו שהקהילה מלווה אותו ואת משפחתו. חלק מתחושת הניכור אינה נובעת רק מהיחסים החברתיים, אלא גם מתחושה שהוא מתרחק מהתורה. חיזוק תחושת השייכות אל התורה והעצמת הקשרים הקהילתיים עשויה לתרום לתחושת השייכות של החייל החרדי לתורה ולקהילה גם יחד.

במהלך השירות הצבאי | החייל

חיזוק תחושת השייכות הקהילתית – ביחידה

דיון בהובלת רס"ן (מיל) יוסי לוי ורס"ן (מיל) משה פריגן

הדיון התמקד בחיזוק תחושת השייכות של החייל החרדי ביחידה הצבאית. תחושת השייכות ליחידה הצבאית חשובה לזהותו של הפרט, ובמקביל תורמת למסירותו למען מילוי משימותיו. תחושה זו עשויה להיות במתח עם תחושת השייכות שלו לקהילה החרדית, על זהותה ואורחות חייה, והחייל עלול לחוש קרע בין ההשתייכות היחידתית להשתייכות הקהילתית. יש חשיבות לכך שההשתייכויות השונות לא יפגעו זו בזו, והפעולות לשימור זהותו החרדית של החייל לא תיצור קונפליקט עם זהותו הצבאית, ואולי אף תחזק אותה.

במהלך השירות הצבאי | החייל

תמיכה במשפחת המשרת: רגשית, רוחנית ומעשית

דיון בהובלת גב' פייני סוקניק

משפחות המשרתים מתמודדות עם אתגרים רגשיים, מעשיים וחברתיים. בחירת הבן להתגייס מעוררת קונפליקטים בתוך המשפחה, ולא אחת גוררת תגובות מאתגרות מהסביבה. השיח המקצועי, ובמובנים רבים גם השיח הציבורי, אינו מנכיח את האמהות והנשים, ובכך מפסיד את כוח ההשפעה שיש להן. גיבוש מתווים שיגבירו את הזדהות המשפחות עם משימותיהן ובעליהן יעניקו להן כלים לתמיכה בחיילים, עשוי לחזק את החוסן המשפחתי. תשומת לב מיוחדת נדרשת לאתגרי ילדי המשרתים וחיזוק רוחם.

במהלך השירות הצבאי | לקראת השחרור ולאחרי המשפחה והקהילה | החייל

בשערי האזרחות: לימודים, מקצוע וחיים אישיים

דיון בהובלת גב' אתי מלר

בפני החייל החרדי העומד לפני שחרורו ניצבים כמה אתגרים: חיזוק הזהות החרדית, התמודדות עם מצבים נפשיים, יצירת תחושת שייכות, והכשרה והשכלה. ההתמודדויות השונות משפיעות זו על זו, למשל: המשבר הרוחני והזהותי של חיילים חרדים משוחררים משפיע על הצלחתם בלימודים אקדמיים ומקצועיים. להצלחת החיילים המשוחררים בהשתלבות

לקראת השחרור ולאחרי | החייל

תעסוקתית וקהילתית חשיבות מכרעת, משום שהם מהווים מודל, ועיני הצעירים נשואות אליהם לבחינת ההשלכות של הגיוס לשירות צבאי. חשוב לשקוד על טיפוח קשרים קהילתיים שבהם אין עימות בין הזהות החרדית לזהות הצבאית, וחשוב להכין את החיילים החרדים במהלך שירותם הצבאי לקראת חזרתם לעולם האזרחי בכלל, והתעסוקתי בפרט.

//01

בניית יסודות תורניים לשירות הצבאי

דיון בהובלת הרב ד"ר בניהו טבילה

הדיון עסק בהיבטים התורניים של הכנת בני הנוער החרדי לשירות צבאי. היסודות התורניים המוקנים לבחור החרדי בשנות חינוכו מכוונים לחיי הישיבה והקהילה, ואינם מותאמים להתמודדויות שהשירות הצבאי מזמן. חשוב שבחורים המתגייסים לצה"ל יעשו זאת מתוך תחושת שליחות וערך, ולא מתוך תחושה של "ברירת מחדל".

זוהו ארבעה היבטים עיקריים להכנה:

תורני (תפיסה של אחריות), התנהגותי, הלכתי ורוחני. הודגש הצורך בפיתוח תפיסה של אחריות ומעורבות, אשר אינה מקובלת בישיבות החרדיות, אך גם אינה יכולה להתבסס על המשנה הדתית-לאומית.

אתגרים

01

יש חוסר בביסוס תורני לחשיבות השירות מנקודת השקפה חרדית, מה שפוגע במוטיבציה לגיוס.

02

החיילים החרדים חסרים גורמי מוטיבציה תורניים, מה שפוגע בתפקוד שלהם כחיילים.

03

הדגשת הממד החיובי שבשירות הצבאי עשויה להיתפס ככגיעה במעמד הלימוד בישיבות.

04

ישנו קונפליקט מובנה בין עול תורה ומצוות לעול המדינה והממלכתיות.

המלצות

01

פעילות הסברה מותאמת: הדגשת ערך הצלת חיים, לימוד מוסר ועבודת המידות, הבלטת היבטי קידוש השם בשירות, והימנעות מתכנים דתיים-לאומיים שאינם עולים בקנה אחד עם השקפה חרדית.

02

שילוב הכנה לשירות במסגרות כמו ישיבות תיכוניות.

03

קיום פעולות שינכיחו בציבור את הרמה התורנית של מי שבחרו להתגייס – במסלולי ישיבות ההסדר החרדיות ובכלל.

04

ביצוע פעולות חינוכיות שיסייעו לבחורים לדמיין תמונת עתיד שכוללת שילוב של אורחות חיים החרדים עם שירות צבאי משמעותי.

05

פעולות להאדרה של דמויות מופת ששירתו בצבא, שישמשו דוגמה.

06

העצמת תחושת האחריות באופן כללי עשויה להשפיע לחיוב גם על תחושת המחויבות לשירות הצבאי.

07

נדרשת הבחנה בין פעולות לבניית היסודות התורניים במטרה לשכנע בחורים חרדים להתגייס לצבא, לבין פעולות שתכליתן היא יצירת תשתית רוחנית שתאפשר לבחור חרדי לשמור על אורח חיים חרדי במסגרת השירות הצבאי.

08

קיום תהליכי "קדם-גיוס" למי שכבר החליטו להתגייס.

09

גיבוש קבוצות לימוד מוכוון שירות צבאי.

//02

בניית יסודות רוחניים ונכשיים לשירות הצבאי

דיון בהובלת הרב שניאור רוכברגר

בחברה שאינה חרדית, ההכנה לשירות הצבאי מתחילה מגילאים צעירים ביותר, ואילו הבחור החרדי חסר הכנה לצבא. לצד פערים בהכנה התורנית שלו, אין לו תפיסה ערכית תומכת שירות, והוא לא רכש מיומנויות אישיות וכישורים חברתיים שמתאימים לאתגרי השירות. הקשיים בתחומים אלה עלולים להשפיע גם על קיום אורחות החיים החרדיים שלו. פיתוח שפה ערכית המעצימה את תחושת האחריות וההערכה העצמית והחברתית לשירות הצבאי, תוכל להתקיים במוסדות החינוך ובמסגרות בלתי פורמליות.

אתגרים

- 01 חסר בירור רבני בדבר מעלות השירות הצבאי.
- 02 קיום של "ערכי צה"ל" נתפס בטעות כחלופה לערכים חרדיים.
- 03 תפיסת "המצוינים ללימוד" משאירה את המתגייסים עם תחושה של "לא מצוינים".
- 04 יש חוסר בתחושת שליחות בשירות הצבאי, וכך שחיקה נפשית משמעותית המשפיעה גם על הרמה הדתית של המשרתים.
- 05 למוסדות חינוך יהיה קושי לקיים תוכניות הכנה לצבא, משום שהם יתקשו להכיל באותו מוסד תלמידים שאינם מייעדים את עצמם לשירות צבאי, ובלעדי אלה, המוסד לא ייחשב תורני.
- 06 הניסיון הדתי-לאומי נחשב ניסיון שכשל, ולכן הליכה לעבר מסלולי השתלבות בכלל, ושירות צבאי בפרט, נתפס כאיום משמעותי לקיום הקהילה החרדית, ערכיה ואורחות חייה.
- 07 התפיסה החרדית מבקשת למנוע מהאדם התמודדויות דתיות, ומאחר שבצבא יש כאלה התמודדויות, השירות הצבאי נתפס כפגיעה בזהות החרדית, אפילו אם החייל לא נכשל בשום עברה.
- 08 אחד המנופים התודעתיים של הקהילה החרדית לשימור הזהות החרדית של חברי הקהילה הוא הפחד החברתי. לכן, כשהבחור מתגייס ומתרחק מהשפעת הקהילה, הוא גם מתרחק מהמנוף הזה וממילא מועד יותר לירידות רוחניות.
- 09 אין לחייל החרדי כלים לקבל החלטות בתנאי הלחץ של הצבא. אין בסיס ידע הלכתי למציאויות המשונות שהשירות הצבאי מזמן, וגם הכישורים החברתיים לא תמיד מתאימים למצבים שמתעוררים בצבא.

המלצות

01

הקמת תשתיות פיזיות לקיום פעילויות הכנה.

02

העצמת הזיקה שבין הבחירה האישית לאחריות האישית.

03

עידוד שיח הרואה בהשתלבות ערך חיובי כבר מגיל צעיר וקידום תודעת "בכל דרכיך דעהו".

04

קיום שיח תורני המדגיש את חיבור התורה לחיי המעשה.

05

ביסוס שיח שמבטא יחס שלפיו מי שמשרת בצבא הוא גם סוג א'

06

גיבוש פרקטיקות חינוכיות שיכינו את הבחורים לקראת השירות.

07

עידוד גישה מכבדת למי שאינם חרדים, והכרת הטוב לכלל המשרתים בצבא.

08

טיפוח הבנה שהאזרחים החרדים הם חלק מהמדינה ונושאים באחריות על גורלה.

09

איסוף עצות מעשיות להנחת הזהות הדתית, כדוגמת הליכה עם כיפה מיוחדת לשבת.

10

ביסוס תחושת שליחות בהתבסס על הצבעה על מרכיבי אחריות לשירות צבאי שתואמים את ההשקפה החרדית, כדוגמת השמירה על החיים והתרומה ללימוד התורה, לצד ההזדמנות לקדש שם שמיים ברבים.

//03

הצבא ומשפחת המשרת - הנגשת מידע ובניית אמון

דיון בהובלת סרן (מיל.) עו"ד משה תורג'מן

אחד המרכיבים המשפיעים על ההחלטה להתגייס או לתמוך בבחירה זו הוא מרכיב האמון במסגרת הצבאית – האמון ברצונה ובכוחה לסייע לחייל החרדי לשמור על זהותו החרדית ולקיים אורח חיים חרדי. לתחושת חוסר האמון תורמת אי-היכרות עם המערכת הצבאית, וזו גוררת בעקבותיה אי-הבנה של החלטותיה. חשיפה למאמצי צה"ל לשימור הזהות והנכחה של הצלחות תתרום לתחושת המסוגלות האישית של המתגייסים ולאמון במערכת הצבאית.

אתגרים

01

אתגרי השירות הצבאי של החיילים דומים במאפייניהם לאתגריהם של "דור ראשון" באקדמיה. החוסר אינו רק בידע טכני-שימושי, אלא תרבותי-איש.

05

החוסר במפקדים חרדים מקשה על יצירת אמון עם משפחות חרדיות.

01

פיתוח "שבוע גדנ"ע" – שבוע של התנסות ותחילת רכישת שפה צה"לית, שבסופו טקס עם ההורים.

05

הנכחה של בוגרי שירות שמהווים דוגמה להצלחה – זהותית ומקצועית.

02

המשפחות שונות מאוד זו מזו, ואופי ההתנהלות מולן לא ברור ולא יכול להיות אחיד, בשל נורמות ההתנהגות השונות. לדוגמה, השימוש בוואטסאפ נוח מאוד, אבל יש משפחות שיראו בכך צעד לא לגיטימי.

03

כשאין תמיכה במשפחה, התסכול והתחושות הקשות מופנות כלפי הצבא והאמון נכגע.

04

חסרה תשתית אידיאולוגית המצדיקה את הגיוס ומספקת אורך רוח למשפחת המשרת (הורים ונשים).

02

תיעול ההשקעה הראשונית לאוכלוסיות שנכונות יותר לשירות, ובחינת אפשרות לעבודה מול רשויות מקומיות.

03

קיום מפגשים של מלש"בים ומשפחותיהם עם חרדים שעברו את השירות הצבאי.

04

טיפוח אמון של בני משפחות במסוגלות של בניהם לצלוח את השירות הצבאי תוך שמירה על זהות חרדית ואורחות חייה.

המלצות

הרב ד"ר אביעד הולנדר

תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

אני תכילה ותקווה שהספר "השתדלות ובטחון"
יהיה חוט נוסף בעבותות המחברות בין הקהילה החרדית,
על אמונותיה וערכיה, לבין הבחורים שבחרו להתגייס ולשרת
בצבא ההגנה לישראל, ויתקיימו בהם דברי הנביא יואל
(פרק ב, פסוק ז): "כגבורים ירצון, כאנשי מלחמה יעלו חומה".

הרב ד"ר אביעד הולנדר, מוביל פעילות השדה של תוכניות
מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

"המשבר שהמשכחה חוותה מהרגע שהילד החליט
היה עצום, כי בכלל לא ידענו איך להכיל את המהלך
הזה, מאיפה זה בא בכלל. זה לא רק אתה והילד
שלך אלא אתה וקהילה, אתה והעמית שלך, מצד
אחד אתה נלחם להכניס ילד אחד לישיבה, ילד קטן
יותר שהוא ממש אדוק ולא נוגע בזקן וממש ממש
אומר 'נמות ולא נתגייס', ומצד שני אתה נלחם
בשביל הילד שלך שמחליט להתגייס".

גב' דגנית כחימא, אם ללוחם חרדי

"כולם מדברים על כמה צה"ל והמדינה
צריכים את המגזר החרדי – אבל המבחן
האמיתי הוא לשאול: עד כמה המגזר החרדי
צריך את צה"ל? כי בלי אחדות – אין שכינה".

הרב כרמי גרוס, ראש ישיבת
ההסדר החרדית "דרך חיים"

"בזמן מלחמה, הלכה מפורשת היא שחתן יוצא מחדרו וכלה מחופתה, ויש הלכה: "לא תעמוד על דם רעך". זה פיקוח נפש, הצבא אומר שיצטרך שמונת אלפים לוחמים. בפיקוח נפש, אנחנו סומכים גם על רופא שאינו שומר תורה ומצוות, ובפרט שאנחנו רואים שמגייסים מילואימניקים בלי סוף. זו הלכה מפורשת.

קיים חוסר אמון עמוק בין המגזר החרדי לצה"ל – מרבית ההבטחות שניתנו לאורך השנים לא קוימו. לא בגלל כוונה לחלל, אלא משום שהמפקד בשטח לא תמיד הבין את הרגישות והחשיבות."

הרב דוד לייבל, נשיא "אחוות תורה"

"עוד לפני המלחמה, ומאז שנפתחה ביתר שאת, אנו עוסקים בגיוס ובשילוב חרדים מתוך כוונה להבין איך מבצעים את התהליך בצורה נכונה ומוצלחת יותר. העיסוק אינו רק באיך אונכים ובכמה צווים ייצאו, אלא גם ובעיקר בשאלה איך מייצרים את התנאים ומשפרים את עצמנו ואת התוצאה בקצה."

תת אלוף שי טייב, ראש חטיבת תכנון ומנהל כח האדם

חיזוק תחושת השייכות - בקהילה

דיון בהובלת הרב בצלאל כהן

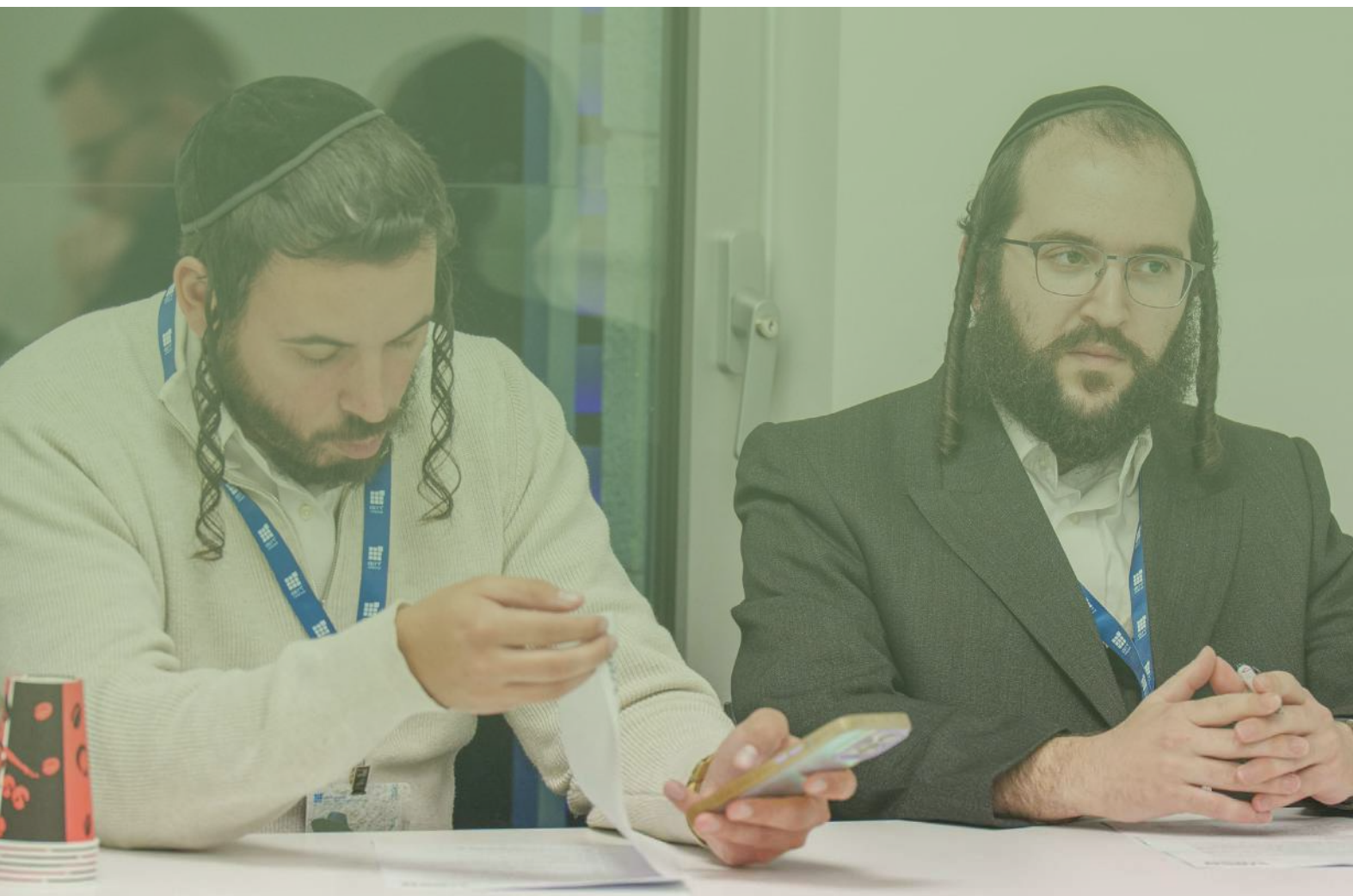
תחושת השייכות של החייל החרדי לקהילה החרדית אינו תלוי רק בחוויותיו האישיות, אלא בתחושתו שהקהילה מלווה אותו ואת משפחתו. חלק מתחושת הניכור אינה נובעת רק מהיחסים החברתיים, אלא גם מתחושה שהוא מתרחק מהתורה. חיזוק תחושת השייכות אל התורה והעצמת הקשרים הקהילתיים עשויה לתרום לתחושת השייכות של החייל החרדי לתורה ולקהילה גם יחד.

אתגרים

- 01 קיים קושי בקיום שיעורי תורה לחיילים חרדים כיום.
- 02 יש צורך ליצור אקלים תומך עבור נשות המילואימניקים החרדים ובני משפחותיהם, מעבר ללגיטימציה הניתנת למילואימניקים עצמם.
- 03 קיים קונפליקט בין שירות כלוחם משמעותי לבין האידיאל של "בן תורה".

המלצות

- 01 לצד האפשרות להתייחס לשירות הצבאי כערך, אפשר להציע חלופה ולפיה השירות הוא צורך.
- 02 להציג באופן חיובי בשיבות ובציבור ספרים העוסקים במלחמות ובשירות הצבאי.
- 03 הקמת ארגון של יוצאי צבא חרדים, שיוכלו להוביל ולהדריך חיילים חרדים חדשים.
- 04 פעולות קהילתיות מקומיות, דוגמת בישול למשפחות המילואים, או בנות תיכון שיסייעו בהיעדר הבעל.
- 05 כתיבת ספר המספר את סיפוריהם של חרדים ששירתו בצה"ל לאורך השנים.
- 06 מציאת דרכים להביע הערכה ציבורית גם ביחס למתגייסים לצבא, ולא רק כלפי הלומדים בשיבה.
- 07 הכרה בערך של שילוב לימוד תורה ושירות צבאי משמעותי, גם אם הלימוד אינו ברמה של אברך בכולל.
- 08 הכשרת הלבבות של צעירות חרדיות לעין טובה לשידוך עם צעירים חרדים יוצאי צבא.
- 09 הוצע להתחיל את החינוך וההסברה בנושא החשיבות והדתית שבשירות הצבאי בגיל צעיר יותר.
- 10 יש ערך בקיום שיעורי תורה ייעודיים למשרתים בצבא.
- 11 הוצעו אפשרויות שונות לליווי משפחות המשרתים ולתמיכה בהן, למשל: יצירת קבוצות תמיכה- פרונטליות ובזום, תוכנית "משפחה מאמצת", שבה משפחות (חרדיות ושאינן חרדיות) ילוו משפחות חרדיות, והקמת מערך תמיכה ייעודי לנשות מילואימניקים חרדים.
- 12 קידום חיבור בני הזוג והמשפחה לחוויות הצבאיות, לשם הבנת החוויה והזדהות עם חשיבותה, כדוגמת הבאת בני משפחה לשמירה במילואים.

//05

חיזוק תחושת השייכות הקהילתית – ביחידה

דיון בהובלת רס"ן (מיל.) יוסי לוי ורס"ן (מיל.) משה פריגן

הדיון התמקד בחיזוק תחושת השייכות של החייל החרדי ביחידה הצבאית. תחושת השייכות ליחידה הצבאית חשובה לזהותו של הפרט, ובמקביל תורמת למסירותו למען מילוי משימותיו. תחושה זו עשויה להיות במתח עם תחושת השייכות שלו לקהילה החרדית, על זהותה ואורחות חייה, והחייל עלול לחוש קרע בין ההשתייכות היחידתית להשתייכות הקהילתית. יש חשיבות לכך שההשתייכויות השונות לא יפגעו זו בזו, והפעולות לשימור זהותו החרדית של החייל לא תיצור קונפליקט עם זהותו הצבאית, ואולי אף תחזק אותה.

אתגרים

המלצות

01

יצירת שפה משותפת, חוויות משותפות, סמלים, וטיפוח גאווות יחידה – בעלי מאפיינים ייחודיים לקהילה החרדית, שיבדלו אותן מהמקבילות ביחידות שאינן חרדיות.

02

פעולות להגברת ההזדהות הערכית של משפחות החיילים עם השירות הצבאי, דוגמת ביקורים ביחידה הצבאית, או מפגשים בקהילה עם דמויות מוסכמות, כמו הבאת הורים שכולים לספר על ילדיהם.

03

פעולות בקהילות המביעות הכרה בחשיבות השירות הצבאי והוקרה שלו, כדוגמת קיום טקסי יום הזיכרון לחללי צה"ל, יסייעו לחיילים לחוש שגם בהיותם ביחידה הם בזיקה לקהילה ולערכיה.

04

כלים ללימוד תורה – אישי או קבוצתי – ביחידה הצבאית.

05

הכרה בערך של שילוב לימוד תורה ושירות צבאי משמעותי גם אם הלימוד לא ברמה של אברך בכולל.

06

פעולות לקיום חגים ושבתות ביחידה באווירה חרדית.

07

גאווות יחידה נבנית בין היתר על היכרות עם סיפורי עבר, ובהיבט זה חשוב להנכיח בפני החיילים החרדים את סיפוריהם של חיילים חרדים בעבר.

תמיכה במשפחת המשרת- רגשית, רוחנית ומעשית

דיון בהובלת גב' פייני סוקניק

משפחות המשרתים מתמודדות עם אתגרים רגשיים, מעשיים וחברתיים. בחירת הבן להתגייס מעוררת קונפליקטים בתוך המשפחה, ולא אחת גוררת תגובות מאתגרות מהסביבה. השיח המקצועי, ובמובנים רבים גם השיח הציבורי, אינו מנכיח את האמהות והנשים, ובכך מפסיד את כוח ההשפעה שיש להן. גיבוש מתווים שיגבירו את הזדהות המשפחות עם משימות בניהן ובעליהן ויעניקו להן כלים לתמיכה בחיילים, עשוי לחזק את החוסן המשפחתי. תשומת לב מיוחדת נדרשת לאתגרי ילדי המשרתים וחיזוק רוחם.

אתגרים

- 01 נשות המילואימניקים אינן מוכנות מבחינה מנטלית לאתגרים המשפחתיים שהשירות הצבאי של הבעלים מציב.
- 02 השיח המקצועי מתקיים בין רשויות המדינה לבין רבנים ונציגי ציבור, ואילו קולן של המשפחות – הורים ונשים – אינו נשמע באופן ישיר באוזני קובעי המדיניות ומקבלי ההחלטות.
- 03 לצד הקושי המנטלי, נשות המילואימניקים החרדיות מתמודדות עם הקשיים המעשיים ללא מעטפת תומכת.
- 04 משפחות של משרתים חרדים חשות בושה מסוימת לספר על השירות הצבאי של בן המשפחה, מה שמקשה עליהן לבקש עזרה ותמיכה.
- 05 הועלה פער בין הרצון האישי של הורים חרדים לתמוך בילדיהם המתגייסים, לבין ההתנגדות העקרונית שלהם כחלק מהשתייכותם לציבור החרדי המתנגד לגיוס.
- 06 משפחות חשות קשיים קונפליקטואליים כאשר חיילים חרדים משתפים בחוויות השירות אשר נראה כאילו אינן עולות בקנה אחד עם אורחות החיים החרדיים (לדוגמה, שיתוף בביצוע פעולות הנחשבות במסגרת אזרחית חילול שבת, אך מותרות במסגרת מילוי המשימות הצבאיות).
- 07 הורים אינם מבינים את חשיבות התמיכה בילדיהם, או שחוששים שתמיכה בבן שהתגייס תפגע בחינוך שאר הילדים ללימוד בישיבה. לעתים, גם אם הם מבינים שהתמיכה חשובה, הם אינם יודעים כיצד להביע תמיכה. לדוגמה, הם אינם יודעים שיש ערך משמעותי בהגעה לטקסים במסגרת הצבאית.
- 08 בעוד ילדים אחרים בישראל מקבלים מסרים חיוביים על השירות הצבאי, ילדים חרדים עלולים לחוות ביקורת על כך בסביבתם.
- 09 מעמדם של מי ששירתו בצבא בשוק השידוכין נפגע.
- 10 צוין הצורך בתמיכה פסיכולוגית ודתית לחיילים החוזרים מקרב.

המלצות

01

יצירת אפיקים להשמעת קולן של נשים ואמהות בשיח על גיוס חרדים.

02

הכנת הצעירות החרדיות לאפשרות שבני זוגן ישרתו בצבא.

03

הקמת קבוצות תמיכה לאמהות של חיילים חרדים, כפלטפורמה לשיתוף חוויות והפגת בדידות.

04

יצירת מסגרות להדרכת הורים לחיילים, ויצירת דרכי הסברה על קיום יחסים מיטיבים בין הורים לילדים.

05

יצירת פעילויות ייעודיות לילדי מגויסים חרדים, אשר יותאמו מבחינה פרקטית (כמו הפרדה מגדרית) ומבחינה ערכית (תוכן הפעילויות).

06

פיתוח כלים עבור ילדי המתגייסים להתמודדות עם השינוי בסדר החיים המקובל כאשר אביהם מתגייס.

07

קיום ימי חשיפה להורים ולנשות חיילים ביחידות שבהן הם משרתים תסייע להבנת חוויות השירות, האתגרים ומוקדי הסיפוק והמשמעות.

08

הצגת דמויות חרדיות ששירתו בצבא ונשארו נאמנות לאורח חייהן עשויה להשפיע על יחס ההורים לגיוס.

09

יצירת הזדמנויות לשיח ולמפגש ללא שיפוטיות, תוך דגש על אחווה ואהבת ישראל, כדי לגשר על פערים בין הקהילות.

בשערי האזרחות: לימודים, מקצוע וחיים אישיים

דיון בהובלת גב' אתי מלר

בפני החייל החרדי העומד לפני שחרורו ניצבים כמה אתגרים: חיזוק הזהות החרדית, התמודדות עם מצבים נפשיים, יצירת תחושת שייכות, והכשרה והשכלה. ההתמודדויות השונות משפיעות זו על זו, למשל: המשבר הרוחני והזהותי של חיילים חרדים משוחררים משפיע על הצלחתם בלימודים אקדמיים ומקצועיים.

להצלחת החיילים המשוחררים בהשתלבות תעסוקתית וקהילתית חשיבות מכרעת, משום שהם מהווים מודל, ועיני הצעירים נשואות אליהם לבחינת ההשלכות של הגיוס לשירות צבאי. חשוב לשקוד על טיפוח קשרים קהילתיים שבהם אין עימות בין הזהות החרדית לזהות הצבאית, וחשוב להכין את החיילים החרדים במהלך שירותם הצבאי לקראת חזרתם לעולם האזרחי בכלל, והתעסוקתי בפרט.

אתגרים

המלצות

01

הרחבת יוזמות קיימות – דוגמת יוזמה של "מרכז כיוון" לשליחת מלווים תעסוקתיים לבסיסים צבאיים, ותוכנית "זרקור" של המועצה להשכלה גבוהה, המספקת הכוונה ללימודים אקדמיים, ייעוץ ליווי והשמה עבור חיילים חרדים משוחררים – ופיתוח מע"נים נוספים.

02

קידום מענים מדינתיים, כדוגמת תמיכה ממשלתית והעדפה מתקנת ללוחמים החרדים המשוחררים, או הקצאת תקציבים משמעותיים ממשרד העבודה והרווחה להקמת מרכזי הכוון תעסוקתי ייעודיים.

03

הקמת גרעינים התיישבותיים או מסגרות דיור ייעודיות לחיילים משוחררים מהמגזר החרדי. מסגרות אלה יכולות להיות סמוכות לישיבות, וכך ייווצרו קהילות שיוכלו להציע גם מענים חינוכיים לילדי המשרתים.

04

מימוש התשתית הקיימת של ישיבות ההסדר החרדיות הטכנולוגיות לשילוב תוכניות מיחדות לחיילים משוחררים.

05

טיפול קהילתי שייכות שבהן מרכזי הייחוס יהיה נושאי, כדוגמת חינוך ילדים, ולא מקומי.

06

קיום תוכניות קולטות באזרחות שבהן יהיה מענה רגשי ועיסוק בגיבוש זהות חרדית מותאמת לחיילים משוחררים, לצד הרצאות וסדנאות להכנה לחיי מקצוע.

07

גיבוש שכבת חיילים משוחררים ותיקים שיהוו מנטורים ומורי דרך לחיילים עם שחרורם.

08

שיתופי פעולה בין עמותות שונות המלוות חיילים במהלך השירות, לשם פיתוח מענים לחיילים משוחררים.

09

פיתוח כלים דיגיטליים למציאת שידוכים מתאימים.

10

תוכניות קדם-צבאיות שיכללו מרכיבי הכנה לחיים שאחרי השירות הצבאי.

11

שיפור מענקי השחרור בהתאם למיקוד בתהליכי השתלבות אזרחית מיטבית.

השתדלות ובטחון

לקט רעיונות ואמרות
מתורתם של
ראשי ישיבות ופוסקים,
רבנים ודיינים,
מקובלים ואדמו"רים
בדבר
מעלת חיילי צבא ההגנה לישראל
וחובת הכרת הטוב כלפיהם

ליקוט:
יצחק אבי רונס
אביעד יחיאל הולנדר

**בכנס הושק הספר "השתדלות ובטחון" בעריכת
הרב ד"ר אביעד הולנדר.**

הספר מכנס אמירות חיוביות של רבנים מלב
ההשקפה החרדית, אשר זיהו היבטים חיוביים
בשירות הצבאי, והביעו זאת באומר ודברים.
בכוחו של הספר להוות תשתית לביסוס מקורות חוסן
ומוטיבציה ערכיים על אדני תפיסת העולם החרדית
ומקורותיה המוסמכים והסמכותיים, אשר יעצימו את
המתגייסים לצבא ובני משפחותיהם. בכך, הספר תורם
לגיבוש של "עולם רוח" המלווה את הפעולות
המעשיות לקראת הגיוס לצה"ל ובמהלך השירות בו.

**★ ניתן לקבל עותקים לחלוקה בישיבות
ובארגונים חינוכיים.**

הרב אליעזר יהודה וולדינברג

שו"ת ציץ אליעזר

תמורות וחליפות גדולות עברו על ישובינו בארץ בפרט, ועל עם ישראל בכלל...
באותה התקופה הנוראה של חבלי לידת המדינה.

ארץ רעשה וגעשה, ומוסדי הרים רגזו... ולא אוכל עצור ברוחי מלספר מבחינת
הודאה והלל לה' - החסד הגדול, וההשגחה הפרטית עלי שראיתי ממש עין בעין...
וגדל ביותר החסד הכללי - חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו!... הרגשנו איך שיושב
בשמים שחק להם, וראינו איך שסוף סוף דיבר אליהם באפו ובחרונו יבהלמו.

זכות התורה של יושבי העיר, שהיא מלאה חכמים וסופרים, עמדה לה שלא תפול
שדודה, ונהפך הגלגל... וקיום ה"ימטר על רשעים פחים אש וגפרית, ורוח זלעפות
מנת כוסם" (תהלים יא, ו).

חסדי ה' אזכיר, תהלות ה', כעל כל אשר גמלנו...

התהלה והתפארת לחיילנו הגבורים אשר חרפו את נפשם להלחם כאריות לכיבוש
ארצנו הקדושה מידי זרים ולכינון מדינתנו, כשפני אריה פניהם, כצבאים על
ההרים למהר, וזכו בעזרת השם להיות שליחי ההשגחה העליונה להוציא לפועל
את השליחות ההיסטורית הזאת. יזכור ה' את אלה שנפלו במילוי שליחותם
הקדושה, ויחוקו לזכרון פאר ונצח אלה החיים אתנו היום.

בטחוננו רב שכשם שזכינו לנסי ה' גדולים ונפלאים, בקימום המדינה אשר מעולם
לא פללנו שנזכה לראותם בדורנו זה, כן נזכה בעזרת השם לראות בקרוב
בגאולתנו השלימה בביאת משיח צדקנו... ובכל בית ישראל בכל מושבותיהם
תשלוט ה"אורה - זו תורה" (מגילה טז, ב).

הרב אליעזר יהודה וולדינברג, הקדמה לשו"ת ציץ אליעזר חלק ג, עמ' 3-4

מתולדות החיים

הרב אליעזר יהודה וולדינברג (1915-2006) נולד בירושלים, וברח עם הוריו לחלב
שבסוריה. לאחר שובו ארצה למד בישיבות "עץ חיים" ו"חברון". יסד את ישיבת "שערי
ציון", והיה דיין בבית הדין הגדול.
מחבר שו"ת "ציץ אליעזר", "הלכות מדינה" ועוד.

קרן ג'ק, ג'וזף ומרטון מנדל

קרן ג'ק, ג'וזף ומרטון מנדל הוקמה על-ידי שלושת האחים מנדל ב-1953 בעיר מגוריהם קליבלנד, במדינת אוהיו. פעילות הקרן מבוססת על האמונה שמנהיגים מעולים, המונחים על-ידי רעיונות גדולים, הם המפתח לשיפור פני החברה ואיכות החיים של בני אדם בכל רחבי העולם. משימתה של קרן מנדל לתרום לשגשוגן של ארצות הברית וישראל כחברות צודקות, סובלניות, מיטיבות ודמוקרטיות, ולשפר את איכות החיים בשתי המדינות. הקרן מתמקדת בתחומים אלו: פיתוח מנהיגות, ניהול מלכ"רים, מדעי הרוח, חיים יהודיים ומעורבות עירונית.

קרן מנדל-ישראל החלה לפעול בשנת 1991 ומאז הצמיחה דור של מנהיגים בתחום החינוך והחברה באמצעות מגוון רחב של תוכניות לפיתוח מנהיגות שהיא מקיימת במוסדותיה השונים: בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית, תוכנית הנמשכת שנתיים ושואפת להעשיר את מערכת החינוך הישראלית במנהיגים מונחי חזון, בעלי תחושת שליחות, מחויבות ותבונת מעשה; מכון מנדל למנהיגות, המפעיל תוכניות לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית, תוכנית למנהיגות נוער, תוכנית למנהיגות בתרבות יהודית, תוכנית למנהיגות באקדמיה ותוכנית למנהיגות חי"נוכית בצה"ל; מרכז מנדל למנהיגות בנגב, המכשיר ומטפח מנהיגים ברמה המקומית בדרום הארץ; מרכז מנדל למנהיגות בצפון, שמתקיימות בו תוכניות להכשרת מנהיגים בצפון הארץ; ויחידת בוגרות ובוגרי מנדל, המלווה את בוגרי תוכניות הקרן ומעניקה להם ליווי ובית מקצועי.

מכון מנדל למנהיגות

מכון מנדל למנהיגות נוסד בירושלים בשנת 1990 על ידי קרן מנדל ובשיתוף עם משרד החינוך. במכון מתקיימות מגוון תוכניות לפיתוח מנהיגות חינוכית וחברתית, שמטרתן לתרום לשגשוגה של מדינת ישראל על כל קהילותיה. המשתתפים בתוכניות מגיעים עם רקע מקצועי מגוון במגזר הציבורי, במיזמים חברתיים, בארגונים ללא כוונות רווח ובצה"ל.

תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית

תוכניות מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית פועלות כדי לקדם את שגשוגה של החברה החרדית בישראל של המאה ה-21, ואת והשתלבותה בחיי הכלכלה והחברה בישראל; למנף את תרומתה הייחודית של הקהילה ואנשיה – לכלל החברה בישראל, כל אלו תוך שמירה על אופיה, ערכיה, תרבותה ואוצרותיה. מטרת התוכניות להכשיר את רובד המבקשים לעסוק "בצורכי ציבור באמונה" ברמה מקצועית גבוהה, ולהקנות להם כלים ומיומנויות שיאפשרו להם לפתח מענה לצורכי הקהילה, לעשות למען טובת הכלל, לרווחתה ולייצוגה המקצועי בממשל ובמערכות הציבוריות. התוכניות מיועדות לבני ולבנות הקהילה החרדית ופועלות מתוך התפיסה וההבנה כי הזכות, וגם החובה, לזהות את אתגריה של הקהילה ולהציע להם פתרונות יעילים, מוטלות על בני הקהילה עצמם.

המסמך משקף את דעת מחבריו בלבד, ואין הוא משקף בהכרח את עמדתה או דעתה של קרן מנדל-ישראל

